

Aktiviteter i Botanisk hage, høsten 2007

SEPTEMBER

- Onsdag 12. Kl. 18 **SENSOMMERVANDRING I BOTANISK HAGE.**
Omvisning ved Botanisk hages Venner. Oppmøte ved trappen foran Botanisk museum
- Søndag 16. Kl. 09 **DYR OG PLANTER PÅ HOVEDØYA.**
En rundtur med blikk på fugler, insekter og planter på denne artsrike øya innerst i Oslofjorden. Oppmøte: Fergekaia på Hovedøya. Atkomst med Oslo Sporveiers båt rute 92 fra Vip-petangen kl. 08.45. Ved Einar Strømnes, NHM.
- Kl. 12 **KOMPOSTKURS I BOTANISK HAGE.**
Oppmøte utenfor publikumsinngangen, Zoologisk museum.
- Søndag 30. Kl. 13 **DA MENNESKET BLE MENNESKE?**
Nytt funn av 70-tusen år gammel slangekult i Afrika. Foredrag ved Sigrid Staurset, Institutt for arkeologi, konservering og historie, UiO.

OKTOBER

- Søndag 7. Kl. 12 **DYRETUR FOR DE MINSTE I ZOOLOGISK MUSEUM.**
Ved Gunnar Johansen, Petter Bøckman og Einar Strømnes, NHM.
- Søndag 14. Kl. 13 **PLANTER OG DYR I NATURSKJØNNE NAMIBIA.**
Foredrag ved Brita Stedje, NHM.
- Søndag 28. Kl. 12–15 **ØGLEDAG. FAMILIEDAG FOR STORE OG SMÅ.**
Foredrag, preparering og andre aktiviteter. Møt bl.a. dinosaur-forsker Jørn Hurum i Geologisk museum.

NOVEMBER

- Søndag 4. Kl. 10–16 **NATURENS FORMER OG MANGFOLD.**
Tegnekurs med ulike materialer og teknikker. Påmelding til: skoletjenesten@nhm.uio.no. Begrenset antall plasser. Ved Peter Cooper og Elisabeth Juell, avd. for estetiske fag, Høgskolen i Oslo. Oppmøte utenfor publikumsinngangen, Zoologisk museum.
- Kl. 13 **STJERNER, PLANETER OG GRUNNSTOFFER – HVORDAN DANNES DE?**
Foredrag ved Reidar Trønnes, NHM. I 1. etasje, Geologisk museum. I samarbeid med Oslo Folkeakademi.
- Søndag 11. Kl. 13 **OM INTRODUSERTE ARTER**
Svartelista 2007. – Hvorfor har vi ei svarteliste over fremmede arter i Norge? I mai 2007 lanserte Artsdatabanken «Norsk svarteliste 2007.» Ved Eli Fremstad, Vitenskapsmuseet, NTNU. I samarbeid med Oslo Folkeakademi.
- Kl. 14 **FREMMEDE ARTER – PROBLEMER OG BERIKELSE.**
Foredrag ved Reidar Elven, NHM.
- Søndag 25. Kl. 13 **ASTROBIOLOGI - ER DET LIV PÅ MARS?**
Foredrag ved Hans E. F. Amundsen, Earth and Planetary Exploration Services
- Torsdag 29. Kl. 18 **ÅRSMØTE**
Botanisk hages Venner. Se side 3.

HØRT I HAGEN

I denne spalten snakker vi med tilfeldig besøkende og spør hvorfor de legger turen til Botanisk hage.

– Vi hadde aldri vært her før. Så da vi skulle til Oslo, var det naturlig å legge inn et besøk, sier **Marit og Bjørn Stensby** fra Ottestad ved Hamar. – Fjellhagen har gjort et sterkt inntrykk, selv om det er litt sent på sommeren nå. Ellers er vi imponert over hvor stort området er og hvor mye det er å se her. Bare synd at Botanisk museum er stengt for publikum.

Anne Murstad er opprinnelig fra Skien men bosatt og studerende i Bergen. Hun var på gjennomreise da vi traff henne på kaféen. – Jeg kom mest for å se utstillingen *Mot naturens orden* på Zoologisk museum, men synes det er flott å få sett litt av hagen og de mange vakre trærne.

Carlotta og Alberto Cardini fra Italia valgte å tilbringe sommerferien i Oslo, og la turen til Tøyen en av de første dagene, sammen med sønnen Pietro på seks: – Vi har hage hjemme i Torino og vil gjerne lære mer, forteller de. – Vi hadde lyst til å se og oppleve noe annerledes, derfor kom vi til Oslo. Hagen er velholdt og vakker, men vi kunne ha ønsket oss flere skilt på engelsk, selv om latinske navn hjelper godt! DID

Palmebladet

Nr. 2 2007 Medlemsblad for Botanisk hages Venner

Endelig veksthus!

Storstilte gaver på til sammen 60 millioner kroner gir håp om midler til nytt veksthus på statsbudsjettet for 2009. Anne Finnanger i Botanisk hage er blant de mange som gleder seg.

Se side 4–6

Guideformidlingen overtatt av Anne

Anna Elise (Lillemor) Torkelsen tok på seg vervet som formidler av omvisninger på vegne av Botanisk hages Venner i 2002. Hun har siden holdt guidekurs og sørget for å beskjefte guidekorpsets medlemmer – frem til hun ba om å bli avløst på vårparten i år. Styret i BhV spurte **Anne Finnanger** om hun kunne tenke seg å overta oppgaven med guideformidling. For å bestille omvisning skal representanter for bedrifter, hagelag og andre grupper nå kontakte **Anne Finnanger** på tlf **97 12 43 75** eller e-post: **anne.finnanger@nhm.uio.no**

En arbeidsgruppe bestående av Anne Finnanger og Kathrine Strøm fra Botanisk hage og Anne Marit Sauve og Dag Inge Danielsen fra BhV skal se nærmere på hvordan guide-tjenesten kan styrkes for fremtiden.

Mange nye medlemmer

Styret i BhV har med begeistring registrert en rekke nye innmeldinger den siste tiden, og alle nye medlemmer ønskes hjertelig velkommen. Er du interessert i å gjøre en aktiv innsats i form av foreningsarbeid eller praktisk arbeid i hagen, ta kontakt med styret, plantegruppa eller valgkomitéen. Samtidig minner vi om betydningen av å holde oss orientert om riktig postadresse for deg som har flyttet den siste tiden, så vi slipper å få Palmebladet i retur.

På grunn av noen tekniske problemer, har det dessverre tatt altfor lang tid før nyinnmeldte medlemmer har hørt fra oss det siste halve året. Dette beklager vi på det sterkeste, og lover å forbedre oss!

BhV har fått nytt kontor

Venneforeningen har i noen år hatt kontor og møterom i gartnerkantin i driftsbygningen på Tøyen hovedgård. Takket være iherdig innsats fra de ansatte i hagen kunne vi på forsommeren i år flytte inn i vårt eget lille «krypinn» på Forsøksfeltet, der vi holder styremøter og oppbevarer bøker og papirer.

FRA STYRELEDEREN

Kjære medlemmer!

Vårtreffet har i år igjen vært en stor suksess. Det var rekordmange besøkende i hagen og inntektene overgikk våre forventninger. Pengene kommer Botanisk hage til gode på ulike måter.

Bak de flotte resultatene står en enorm frivillig innsats av våre kjære hjelpere som sår og prikler og steller med plantene hver eneste dag fram til Vårtreffet. Mange frivillige rigger og rydder, steker vafler og står på hele søndagen. De er på plass lenge før hagen åpner og de går sent på kvelden. Til dere alle: Tusen, tusen takk!

Uten deres hjelp hadde vi ikke hatt råd til å sponse tiltak for å fremme veksthussaken. Som dere sikkert har lest i avisen eller sett på Dagsrevyen var penger brukt til dette formålet en nyttig investering. Det nye veksthuset kan endelig bli virkelighet!

Dessuten er vi i stand til å støtte en forskningsreise for gartnere til Sør-Afrika og kan gi et bidrag til Oldemors hage.

*Hjertelig hilsen
Martina Gaux*

VENNEFORENINGEN

Botanisk hages Venner
UiO Naturhistorisk museum
PB 1172 Blindern
0318 Oslo
www.botaniskhagesvenner.no

Botanisk hages Venner, stiftet i 1986, har som formål å fremme kjennskap til og interesse for Botanisk hage på Tøyen i Oslo, og å styrke og støtte hagens aktiviteter. Det kan skje gjennom de midler foreningen skaffer til veie og gjennom medlemmenes aktive innsats for hagen.

HVORFOR BLI MEDLEM?

- Du støtter Botanisk hage gjennom medlemskontingenten og bidrar til at hagen kan utvikle seg videre til glede for skoleelever, studenter, forskere og publikum.
- Du mottar medlemsbladet *Palmebladet*, med nyheter og informasjon om Botanisk hage, vekstene og aktivitetene der.
- Du får tilbud om å delta på hyggelig årsmøte, spesialomvisninger og andre arrangementer i hagen eller med tilknytning til hagen.

HVA KOSTER MEDLEMSKAPET? Medlemskontingenten er kr 150 for enkeltmedlemmer/familier og kr 300 for firmaer/organisasjoner.

FORENINGENS STYRE: Martina Gaux, leder & kasserer, martina@botaniskhagesvenner.no; Hanne Lene Skjeklesæther, sekretær & nestleder, hannelene@botaniskhagesvenner.no; Dag Inge Danielsen, styremedlem & leder redaksjonskomité; Kerstin Trygg og Inger-Johanne Andresen, leder plantegruppa. Varamedlem: Anne Marit Sauve, annens@online.no. Oddveig Meaas er etter søknad blitt fritatt fra styrevervet.

Palmebladet

Medlemsblad for Botanisk hages Venner

ISSN 1503-4593

Utgave nr 2 i 2007, september
(Nr 10 siden starten i 2003)

Ønsker du bladet tilsendt på e-post i PDF-format? Send en e-post til medlem@botaniskhagesvenner.no

REDAKSJONSKOMITÉ

Dag Inge Danielsen, Martina Gaux og som Botanisk hages representant Kathrine Strøm

STOFFTIPS OG BIDRAG SENDES

D. I. Danielsen, Arendalsgata 20, 0463 Oslo. daginge@botaniskhagesvenner.no

GRAFISK PRODUKSJON

Sigurd Østensen
Trykking: Fladby grafiske rådgivning AS

VENNEFORENINGENS LOGO

En skjematisk tegning av frueskoarten *Cypripedium ventricosum*, som kom som en gave fra Manchuria til Botanisk hage i 1937.

PALMETEGNINGEN

Vignett-tegningen er laget av Kaarina Aas og viser Christen Smiths daddelpalme, *Phoenix canariensis*, fra 1815, som vokste i Palmehuset til 2000. Bladet har fått sitt navn til minne om denne.

NYHETER

botaniskhagesvenner.no på lufta

Venneforeningen har i flere år hatt websider som en del av webbløsningen til Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum. Dette har gitt begrenset med rom og muligheter, og det har lenge vært planlagt å få laget egne websider. I år er dette blitt en realitet takket være innsatsen til webdesigner Kaj K. Clausen, som har utviklet og designet de nye sidene i tett samarbeid med styret.

– Vi har laget webben først og fremst slik at det skal være enkelt å finne fram til den viktigste infor-

masjonen, sier Kaj, som selv ofte besøker Botanisk hage.

– Samtidig har vi lagt opp til en visuell utforming som står i stil til hagen og venneforeningens uttrykk forøvrig, og vi planlegger å legge ut nyheter og aktualitetsstoff under knappen *Aktuelt*, forteller Kaj.

Ansvarlig i styret for webprosjektet er Dag Inge Danielsen, som også har fotografert. Forslag og bidrag sendes til: daginge@botaniskhagesvenner.no

INNKALLING TIL ÅRSMØTE

Årsmøte i Botanisk hages Venner avholdes på Naturhistorisk Museum torsdag 29. november kl 18.00. Forslag til årsmøtet sendes senest 31. oktober til styret, enten på epost til info@botaniskhagesvenner.no eller til postadressen bak på *Palmebladet*. Påminnelse om årsmøtet vil bli sendt i posten, evt på e-post hvis du har registrert deg med epost-adresse.

Oppmøte ved inngang Botanisk hage vis-à-vis Munch-muséet.

TORSdag
29
NOVEMBER

Hovedsponsor Jens Ulltveit-Moe:

– Parken en perle, museene elendige!

Jens Ulltveit-Moe tar imot Palmebladets medarbeider i grønne omgivelser på Fornebu hovedgård. Han oppgir mange grunner til at han gir 50 millioner kroner til veksthus i Botanisk hage:

– For det første mener jeg det er viktig å stimulere interessen for naturfag blant ungdom. Jeg synes dette er en nasjonal utfordring.

– Så har vi sett at biologi de siste årene har gått fra å være ett av mange til å være selve nøkkelfaget for å forstå hva som skjer i naturen. Det handler om selve livets nøkkel.

– Dessuten er jo dette et veldig flott og arkitektonisk spennende prosjekt. Det vil bli et fyrtårn for hele området på Tøyen, det passer flott inn sammen med Munchmuséet og parkene og gir bydelen et løft. Fordi det ser spennende ut, tror jeg at flere unge vil bli interessert i biologi og naturfag.

– Tøyenparken en perle, mens samlingene er elendige. Muséene har stått stille i hundre år snart. Jeg ser derfor at det kan få en stor betydning om man bidrar til en oppgradering.

Bakgrunnen for hans engasjement er at Ulltveit-Moe deltok i Rogan-utvalgets arbeid:

– Det var et sørgelig syn å se på universitetsmuseene. Da de ble grunnlagt, utgjorde de selve kjernen i universitetene fordi det var der det meste av forskningen skjedde. I dag står de på siden. De trenger å spre kunnskap og sørge for å få nye kandidater inn i forskningens spennende verden.

Ulltveit-Moe legger til at han på Tøyen opplevde ledelse og ansatte som var meget entusiastiske og kompetente:

– Det nye veksthuset blir et fyrtårn for hele området på Tøyen, sier kommende hovedsponsor og tidligere NHO-president Jens Ulltveit-Moe.

JENS ULLTVEIT-MOE

- 65 år
- Drevet en rekke selskaper innen shipping
- Stiftet Umoe Group i 1984
- Har tidligere støttet Norsk Bremuseum, Fjærland, og Vitensenteret i Sandnes
- Medlem av Universitetsmuseumsutvalget (Rogan-utvalget), som avgir innstillingen «Kunnskap for fellesskapet» (NOU 2006: 8)

– Men de arbeider under kummerlige forhold. Så det var lett å svare ja, da de kom med et godt forberedt prosjekt. Ellers sier jeg alltid nei når jeg får slike forespørsler, for det er jo

staten som er den rikeste i Norge.

– Hva synes du om at private sponsorer må inn for å få realisert et slikt prosjekt?

– Jeg synes det er helt bønn i bøtta. Det offentlige foretar merkelige prioriteringer. Alt det jeg så på universitetsmuseene tyder på manglende evne fra det offentlige til å fornye seg selv.

Jens Ulltveit-Moe er oppvokst på Hyggen i Røyken, og han husker med stor glede hvordan han ble tatt med den lange veien til Teknisk museum som liten, og også til Botanisk hage og andre vakre parker:

– Det er ikke først og fremst det estetiske jeg er opptatt av, men mer det forst-botaniske. Det har å gjøre med

at min far var en skogens mann. Jeg kan ikke navnene på mange planter, men synes jo det er spennende med blomster og vekster!

– *Hva slags reaksjoner har du fått på din pengegave?*

– Stort sett positivt, men enkelte journalister spør jo om det er avlat, som om jeg hadde gjort noe galt.

– *Når regner du med å delta på innvielsen?*

– Håpet er at det kan skje i 2011. Og jeg har sagt at hvis de trenger penger nå for å komme i gang, er det bare å si ifra, så skal jeg overføre. For dette er et så flott prosjekt, vi må bare komme i gang! DID

Modell av det nye veksthussenteret, tegnet av Stein Halvorsen AS

Ferdig om 4 år?

I løpet av noen få måneder har veksthussaken gått frem med syvmilsteget. Først kom meldingen i mars om at Yara International ASA sponser Naturhistorisk museum og det nye veksthuset med 10 millioner kroner. Så kom nyheten på Dagsrevyen sist i juli om at Jens Ulltveit-Moe bidrar med hele 50 millioner kroner.

– Det er nesten ikke til å tro. Så glad er jeg! Jeg har visst om dette en stund, men det var ikke offisielt, så jeg har vært sprekkeferdig, sier en strålende Anne Finnanger, som i snart to år har arbeidet på heltid for å skaffe private midler for å finansiere det lenge etterlengtede veksthussenteret til Botanisk hage.

Nærmere hundre firmaer og privatpersoner er blitt kontaktet med spørsmål om støtte. På vårparten fant «veksthusgruppa» på noe helt nytt – de arrangerte gourmetmiddag i middelhavsrommet i Palmehuset for mulige støttespillere. Og det ga altså uttelling:

– Det var naturlig å invitere Jens Ulltveit-Moe, bl.a. fordi han satt i det regjeringsoppnevnte Rogan-utvalget som utredet universitetsmuseenes fremtid og avla sin innstilling i fjor. Vi visste at han kjente til saken vår og håpet på hans støtte, forteller Anne.

Denne høsten søker Universitetet i Oslo om øremerkede midler til veksthuset over Statsbudsjettet for 2009. Nå skal det utarbeides et forprosjekt, som er kostnadsberegnet til 4 -5 millioner kroner, og så kan byggingen kanskje komme i gang i 2009.

– *Hvorfor har det nå endelig kommet fartgang i saken?*

– Det skjedde endringer etter at Nils Gulnes tok over som styreleder for Naturhistorisk museum i 2005. Han gjorde det klart at veksthussaken var førsteprioritet for styret. Samtidig ble jeg frikjøpt fra min vanlige jobb som ansvarlig gartner i veksthusene og har jobbet med denne saken på heltid. Gulnes og direktør Elen Røaldset har virkelig satset, de har gjort en kjempejobb, sier Anne.

– Det har hele tiden vært vårt mål å få en stor hovedsponsor på plass, men vi gir oss ikke med dette. Vi fortsetter å stå på for å skaffe flere private sponsorer. Yara har gitt 10 millioner, og vi håper på flere slike gaver. Det er også mulig å sponse én enkeltavdeling av det nye veksthuset. Eller man kan støtte det gjennom å gi byggematerialer eller planter etter hvert.

– *Hvilke reaksjoner er du blitt møtt med i næringslivet?*

– Svært mange i næringslivet er bekymret for rekrutteringen til realfagene og vet at interessen må vekkes tidlig blant barn og unge. Man ser at et opplevelsessenter på Tøyen blir vik-

Fra pressekonferansen i Palmehuset i mars, da Yaras sponsorat ble kunngjort. F.v.: Museumsdirektør Elen Roaldset, konsernsjef Thorleif Enger og universitetsrektor Geir Ellingsrud.

► tig for å fenge interesse for realfagene. Den problemstillingen blir faktisk nevnt av alle jeg snakker med!

Da det ble holdt pressekonferanse i mars, for å kunngjøre Yaras gave, sa konsernsjef Thorleif Enger:

– I en tid med økende fokus på verdens miljøutfordringer er det viktig at Norge har et skikkelig veksthus som stimulerer til læring og økt kunnskap om vårt biologiske mangfold!

Norge er snart det siste landet i Europa som ikke har et slikt veksthus å tilby publikum, og alle Botanisk hages «søsterhager» i Skandinavia har store veksthus som en av sine viktigste ressurser. 380.000 besøkende kom til Botanisk hage i 2006, og mangelen på publikumsfasiliteter er nå prekær. Veksthuset vil bli en velkomstportal og et besøkssenter for hagens og mu-

seenes store og økende publikum – en varm, fargerik og frodig oase, åpen og innbydende året rundt. Naturhistorisk museum tar imot over 30.000 skoleelever hvert år. Med dette veksthusanlegget får museet også endelig lokaler som er egnet for moderne undervisning.

I sitt takkebrev til Ulltveit-Moe skriver universitetets rektor Geir Ellingsrud bl.a. at «Universitetet vil så snart gaven er bekreftet av styret i Umoe AS, sette i gang forprosjektet for veksthuset og søke om de nødvendige midler over statsbudsjettet.»

Alt ligger med dette til rette for at veksthuset står klart til Universitetets 200-års jubileum i 2011.

OASE 60° NORD

- Kampen for nytt veksthus har pågått siden før krigen.
- Dagens veksthus er ca 140 år og bevaringsverdige.
- En internasjonal arkitektkonkurranse ble i 1998 vunnet av Stein Halvorsen sivilarkitekt MNAL med «Oase 60° nord».
- Veksthussenteret blir inndelt i fem avdelinger med hver sin klimasone.
- I tillegg kommer felles besøkssenter for Naturhistorisk museum med resepsjon, butikk, restaurant, møterom, utstillingsrom m m
- Vil du gi ditt bidrag, kan du betale inn til Stiftelsen Veksthus på bankkonto 5081 07 35616.
- SPONSORER for det nye veksthuset er så langt Jens Ulltveit-Moe med 50 millioner kroner og Yara International med 10 millioner kroner.

Noen reaksjoner på veksthusgaven

Grethe Li, første styreleder i BhV:

– Det er godt at det finnes en slik mesén som vil gjøre noe positivt for samfunnet, og ikke bare bruker pengene på seg selv, sier Grethe Li, som er meget glad og fornøyd over utviklingen i veksthussaken. Også i hennes formannstid var dette en høyst aktuell sak.

Arvid Johannessen, styreleder 1997 – 2001 og mangeårig materialforvalter i Plante-gruppa, vært aktiv siden starten i 1986:

– Det er helt topp at det nå blir noe av det planlagte veksthuset. Jeg må innrømme at jeg nesten hadde gitt opp håpet, så dette er veldig moro. Jeg var med i ei arbeidsgruppe som jobbet med veksthusplanene etter avsluttet arkitektkonkurranse. Men siden har det stått stille!

Vesla Vetlesen, tidl. nestleder i BhV, redaktør av Botaniske ark, forfatter av bøker om orkidéer og Oslos flora:

– Jeg trenger litt tid for å samle superlativer, for dette er så gledelig! Vinnerutkastet fra arkitektkonkurransen i 1998 er praktfullt – det kommer til å passe så fint inn i omgivelsene på Tøyen, og jeg er sikker på at det vil bli en inspirasjon for mange mennesker. Det fortjener virkelig å bli realisert, sier Vesla Vetlesen, som i sin tid tok initiativ til å opprette Venneforeningens Veksthusfond.

– Jeg var lenge i tvil om jeg kom til å oppleve det nye veksthuset i min levetid. Nå begynner jeg å tro på det igjen!

Rolf Y. Berg, tidl. mangeårig bestyrer i Botanisk hage:

– Dette må være det gledeligste som har hendt Botanisk hage de siste hundre år! Jeg setter nok ekstra stor pris på det som skjer fordi jeg brukte mye av min tid til å skaffe nytt veksthus, og det ble min største skuffelse at det ikke ble noe av, sier Rolf Berg, som ble ansatt som hagens bestyrer i 1965.

– Det er nesten ufattelig. Nå har jeg fått tilbake troen på veksthusprosjektet!

VÅRTREFFET EN KNALLSUKSESS

Søndag 4. juni ble en av de varmeste og vakreste sist sommer. Folk kom fra fjern og nær for å delta på det tradisjonsrike Vårtreffet vårt.

Det ble rekordomsetning på kafédriften og mange var med på omvisningene. På vår informasjonsstand var det mange som kjøpte bøker og DVDer, og Martina Gaux som betjente informasjonsstanden kunne glede seg over hele 35 nye medlemmer. Interessen for Anne Finnangers nye veksthusmodell, som akkurat var blitt klar, var også upåklagelig.

Hele 11 interesseforeninger hadde informasjonsstand, nemlig Oslo Fuchsialag, Treets Venner, Oslo Sukkulentforening, Norsk Pelargoniumforening, Hageselskapet, Norsk Bonsaiselskap, Blomstervenners Klubb, Norsk Orkidéforening, Oslo og Omegn Roseforening, Norsk Hoyaforening og Oslo Sopp- og Nyttevekstforbund.

Hjertelig takk til alle som bidro!

NYTT FRA FORENINGEN

F.v.: Anne Marit Sauve, Rosemarie Gauder og Inger-Johanne Andresen forbereder staudesalget.

Godt år for Plantegruppa

Plantegruppas arbeid startet med prikling av frøplanter i slutten av mars, i veksthus nr 5 på Forsøksfeltet. Dette var første gang vi priklet både stauder og sommerblomster her, og det viste seg å være litt vanskelig å se forskjell på frøplantene. Behovet for etiketter i alle kasser er en dyrekjøpt erfaring! All prikling kommer til å foregå i vårt eget veksthus neste år. Vi varmer opp med ovnene våre.

Dette er første året vi har sådd stauderfrø. Vi bestreber oss på å tilby noe gartneriene ikke har. Slike edle stauder krever mye godt stell. Gode hjelpere er derfor særdeles velkomne. Vi fikk i år også inn stauder utenfra. Disse ble satt i karantene, men plassen var minimal. Neste år får vi derfor ikke ta inn planter – dette også for å forhindre sykdom og skadedyr.

På årets Vårtreff solgte vi stauder for kr 44.000. Til vinteren tar vi gjerne imot frø fra gode, litt sjeldne planter som våre medlemmer måtte ha, slik at vi kan følge opp årets suksess.

Urte dyrkingen gikk svært bra i år. Marit Karlsen hadde god oversikt og informasjon om alle arter og gartner Liv Aarvoll var en verdifull støttespiller. Vi solgte rekordmye nyttevekster på Vårtreffet og fikk inn kr 38.000.

Av sommerblomster hadde vi ikke så mange sorter i år, men mye av hvert slag. Gartner Nina Myrland hjalp oss mye, og resultatet ble kr 13.000.

Plantegruppa ønsker seg deltakere som vil være med på dugnadsarbeid i gruppene for stauder, nyttevekster og sommerblomster. Vi vil også svært gjerne ha kontakt med medlemmer som kan være behjelpelig med planteinformasjon, spesielt på Vårtreffet. Det er vanskelig å finne tid til å informere om plantene når mange kunder skal betjenes.

Vårtreffet vårt er blitt viden kjent og er veldig populært, så dette er moro!

Vi er godt fornøyd med resultatet for 2007 og ønsker VEL MØTT til alle våre gode hjelpere og dere nye som vil være med. Vi har også noe høstarbeid.

Vil du være med, kontakt iandres@c2i.net tlf. 22 21 14 80 / 977 600 29. Vil du sende frø, er adressen Inger-Johanne Andresen, Starveien 1e, 1088 Oslo. Send da helst med en beskrivelse av planten med de viktigste opplysninger. Du kan også ta med frø på årsmøtet 29. november.

HILSEN FOR PLANTEGRUPPA
INGER-JOHANNE ANDRESEN

Oppussing av Palmehuset utsatt

Det kom i år inn kun ett anbud på oppussing av Palmehuset, og der lå prisen over budsjettert beløp. Oppussing er derfor utsatt til 2008, og man sender nå ut anbudsdokumenter for Palmehuset og Victoriahuset samlet. Dersom alt går etter planen vil oppussingen av de to nesten 140 år gamle veksthusene begynne våren 2008.

Stauder i østveggen av Botanisk museum

Bedet langs den grårosa veggen på Botanisk museum er langt og smalt. Her ble det plantet stauder med blomster som matcher fargen på granitten. Den kraftfulle hjortetøsten med sine gammelrosa blomster (*Eupatorium cannabinum*) er den høyeste av plantene. For øvrig er staudene i alle høyder og har lilla, rosa og hvite blomster. Storkenebb (*Geranium*), alunrot (*Heuchera*), stjerneskjerm (*Astrantia*) og mjørdurt (*Filipendula*) er blitt valgt på grunn av sitt frodige markdekkende bladverk og lette blomster. Koreabronseblad (*Rodgersia podophylla*) er brukt som kontrast.

Høstblomstrende stauved

Foran de fantastiske fagerbuskene (*Kolkwitzia*) ved den store plenen ved porten til Sars gate har vi nå plantet store høstblomstrende stauder. Tre forskjellige slag av nøkketunge (*Ligularia*) dominerer den nedre delen av bedet. Disse blomstrer med en varm gulfarge på ettersommeren, de store bladene med forskjellig fasong er en pryd hele sommeren. Lenger opp i bedet har vi høstblomstrende asters (*Symphytichum* tidl. *Aster*), gullsollhatt (*Rudbeckia*) og høstblomstrende anemone. Vi skal også plante inn høyt pryddgrass. Aller senest på høsten blomstrer bergknapp (*Hylotelephium* tidl. *Sedum*), de flate blomsterskjermene står gjerne helt til frosten kommer. KS

En sommer i Linnés tegn

Få har unngått å legge merke til at det er jubileumsår for Linné i år.

Søndag 20. mai var det kjempeoppslutning om «Vandring i Linnés ånd på Bygdø» ved professor i biologi, Klaus Høiland. Nistekurver, studenterluer og levende hornmusikk akkompagnerte planter og foredrag om plantenes kjønnsliv!

På selve jubileumsdagen, 23. mai, var det offisiell markering med Sveriges ambassadør, Michael Sahlin, kunnskapsminister Øystein Djupedal, rektor Geir Ellingsrud, Universitetet i Oslo og direktør Elen Roldalset, Naturhistorisk Museum.

Samme dag var det premiere på teateroppsetningen «Systema Naturae», om Linné og hans disipler, iscenesatt av hagens egen Nils-Petter Bergersen. Etterpå kunne publikum velge mellom fire ulike spesialomvisninger i hagen.

I Victoriahuset har den vakre spesialutstillingen «Fra Linné til moderne naturforskning» imponert mange besøkende. Og spredt i hele hagen er det lagt opp en «Linné-sti» med 16 arter av planter og trær som er spesialmerket med informasjon om tilknytningen til Linné og hans disipler. DID

Kristina Bjureke med en praktbrowallia, oppkalt etter Linné-eleven Johan Browallius.

Linné og Carl Peter Thunberg på Tøyen!

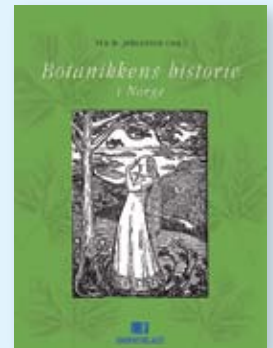

Sveriges ambassadør Michael Sahlin og kunnskapsminister Øystein Djupedal.

Professor Klaus Høiland foreleste om plantenes seksuelliv, med tilhørende fanfarer.

BOKOMTALE

Endelig er den her

For første gang er norsk botanikkens historie samlet mellom to permer, med professor Per M. Jørgensen som redaktør. «Botanikkens historie» ble lansert i Botanisk museum 11. mai i år.

En rekke av våre fremste fagfolk har medvirket til dette gedigne verket om norsk botanisk historie. Det vil utvilsomt bli et nyttig oppslagsverk både for leg og lærd. Boka framstiller historien kronologisk fram til 1900-tallet, da «botanikken forgrener seg». Stoffet blir deretter tematisk behandlet, noe som gir mulighet for litt mer fordypning.

Forfatterne har satt punktet ved året 1964. Enkelte steder har de likevel tillatt seg å peke litt lenger framover uten å overskride sin selvbestemte ramme. Noen biografier er tatt med som appendiks og gir utfyllende opplysninger. Det må ha vært vanskelig å velge ut 31 personer for nærmere omtale fra et materiale som rommer et sted mellom 700 og 800 navn!

Boka er rikt illustrert uten at dette har skjedd til fortregning av lesestoffet. Faguttrykk er stort sett forklart slik at det er begripelig for ikke-profesjonelle. Alt i alt er dette en bok for enhver med interesse for botanikk i vid forstand.

TEKST I UTDRAG FRA APOLLON: VESLA VETLESEN

Botanikkens historie i Norge, Fagbokforlaget 2007, 391 sider.

NYTT FRA HAGEN

Våt sommer til tross, anlegget begynner å ta form.

Wow – en kjendisplante!??

Vegard Mobrenna freser.

Publikum informeres om hva som kommer.

Oldemors stauder i jorda

Gamle hageplanter fra hele Østlandet er i løpet av sommeren blitt plantet ut i Oldemors hage. Plantene er samlet inn fra gamle hager siden 2004. Hver plante og hver hage har en egen historie å fortelle og disse historiene er blitt samlet inn sammen med plantene.

For eksempel har vi pioner og dagliljer som er hentet fra et fint oppusset trehus på Rodeløkka i Oslo. Plantegiverens svigerfar kjøpte huset i 1943, og pionene var «utgamle» allerede da. Huset ble bygd en gang før 1860, og er et av de eldste på Rodeløkka. Huset fungerte som tyfuskykehus i 1870-71 og en gravstein er funnet i kjøkkenhagen.

Mange tilsynelatende like planter er

blitt samlet inn fra forskjellige regioner på Østlandet. Svært mange av de gamle hagene hadde pioner, dagliljer, floks, primula og iris. I Oldemors hage er plantene sortert etter hjemsted. Det er et stort felt for Østfold, et stort felt for indre Østlandet og ett stort felt for Akershus og Oslo. I tillegg er det flere mindre felt for planter fra Vestfold, Asker, Bærum og Oslo.

KJENDISPLANTER

Noen av plantene er samlet fra hagen til kjente personer. Fra hagen til Thor Heyerdahl i Larvik har vi blant annet samlet gamle syriner og buksbom. Vi har planter fra hagene til forfatterne Arne Garborg, Nini Roll Anker og Johan Bojer i Asker. På Nøtterøy hadde Henrik Wergelands «uke» sønn, Olaf Knudsen, en praktfull hage, og derfra har vi

hentet mange flotte stauder samt stiklinger av en enorm pipeholurt.

SANSEHAGE

Oldemors hage blir også en sansehage tilrettelagt for personer med demens. Her kommer elementer som demensrammede kan kjenne igjen fra sin barndom/ungdom. Sansehager generelt blir bygget opp slik at de stimulerer alle sansene og er et behagelig sted å være. En god sansehage er en god hage for alle.

Utover høsten og neste vår vil vi bygge et lysthus, sette opp en gammeldags vannpumpe, bygge stakittgjerde og sette opp porter. Vi planlegger offisiell åpning når syrinene og skjærsmineblomstrene i 2008.

KATHRINE STRØM

E-planter med vakre høstfarger

Professor og seksjonsleder Liv Borgen ved Botanisk hage har ledet et prosjekt som handler om å vise publikum det brede utvalget av den nye serien E-planter. E-planter har vært brukt i Norge i flere år og er mest å finne i parker og større offentlige anlegg.

Nå er E-plantene blitt tilgjengelige også for vanlige hageeiere. Liv Borgen mener dette må være en gladmelding til alle som har problemer med å berge busker og trær gjennom den norske vinteren.

– Busker og trær med kvalitetsmerket «E-plante» er produsert i Norge. Det betyr at de er miljøvennlige, med korte transportlinjer mellom produsent og forbruker. Plantene blir ikke fraktet over landegrensene med vogntog eller fly, noe som gir mindre forurensning samtidig som plantene sjelden utsettes for det vi kaller plantestress. Plantestress kan gjøre at buskene blir angrepet av sopp, skadedyr og virus, forteller Liv Borgen, som har arbeidet sammen med overgartner Kathrine Strøm og lærling Jenny Krohn i E-planteprojektet.

– Dette er dessuten busker som krever lite stell, de har vakre blomster og som regel sterke, lekre høstfarger.

Fjorten planteskoler i Norge samarbeider nå om utprøving, produksjon og markedsføring av E-planter. Disse

planteskolene blir årlig kontrollert og samarbeider med svenske planteskoler for å finne egnet, robust frømateriale til nye planteslag.

I Botanisk hage på Tøyen kan E-plantene studeres i området ved Forsøksfeltet nord for Zoologisk museum.

Liv Borgen trekker frem tre arter som egner seg spesielt for hekkbeplantning, og som blir ekstra flotte både som klippet og fri hekk:

Bærsøtmispel Amelanchier alnifolia, frøkilde Alvdaal E, blir ca 2 – 3½ m høy og har tett vekst. Hvite blomster i juni. Om høsten får bærsøtmispel gulrøde blader og blåsorte bær.

Svartsurbær Aronia melanocarpa, 'Hugin' E, setter hvite blomster om våren, har lekkert blankt bladverk sommeren igjennom og avslutter med en feiende flott høstfarge og sorte, dekorative bær. Bærene henger på lenge etter bladfall. Den overvintrer i hager 500 m.o.h. og har vist alle tegn til trivsel nær Harstad, der den er plantet som forsøk. Busken har kompakt vekst, blir trolig ca 1 m høy m høy og trives både i sol og halvskygge.

Bjørkebladspirea Spiraea betulifolia, 'Tor' E, har rik blomstring og vakker høstfarge. Som hekkplante bør den ikke klippes, da man vil forhindre den vakre blomstringen. Sorten er svært nøysom og trives både i sol og halvskygge, den har bred, kompakt vekst og blir opptil 1 m høy.

TEKST OG FOTO: MARLEN FOSEID

Les mer: www.eplante.no

Professor Liv Borgen ved Botanisk hage har vært prosjektleder for et større plantefelt med E-planter i Botanisk hage.

Bærsøtmispel i blomst.

Svartsurbær får oransjerøde blader om høsten og svarte, store bær som blir hengende etter bladfelling. De kan brukes til saft og syltetøy.

Bjørkebladspirea gir en tett og vakker, blomstrende hekk.